



ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший бакалаврський
Кафедра	Реставрації та експертизи творів мистецтва	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Цикл професійної підготовки
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	3

Експертиза творів мистецтва

Семестр 3 (осінь 2023 рік)

1 вересня — 14 грудня

Викладач	Жернокльов Костянтин Владиславович, к.х.н, доцент
E-mail	zhernokluov@ukr.net
Заняття	За розкладом занять, on-line конференція Zoom Telegram група «Химия РЕТМ-22»

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою або визначеним викладачем і погодженим із студентами месенджером. У визначеному месенджері створюється відповідна група, учасники групи мусять бути представлені своїм ім'ям та прізвищем. Умови листування: 1) в *темі* електронного листа слід зазначити назву дисципліни (скорочено — РЕТМ); 2) в тексті листа студент вказує своє ім'я та прізвище 3) прикріплені файли повинні мати ім'я, що узгоджується із їх змістом та подаватись у заздалегідь узгоджених форматах наприклад текстові у *форматах txt, doc, docx, ogf, odt, ілюстрації — jpeg, pdf*. Консультації відбуваються у визначеному месенджері або через поштову скриню викладача.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення дисципліни є опанування курсу хімії, фізики загальноосвітньої школи.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Можливість виходу до мережі Інтернет, комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо). Програмне забезпечення: «Zoom», «Telegram».

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою курсу є набуття наступних компетентностей:

Здатність проводити діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати послідовність операцій, технологію та кінцеву

мету реставраційного втручання з урахуванням можливостей сучасних технологій реставрації.

Здатність застосовувати набуті знання та практичні навички у практичній діяльності.

За результатами вивчення курсу «Експертиза творів мистецтва» студент повинен **знати:**

- властивості основних матеріалів, які використовується для проведення реставраційних робіт;
- особливості проведення реставраційних робіт творів мистецтв з різних матеріалів;
- можливості та перелік методів техніко-технологічних досліджень, що формують уявлення про стан та атрибуцію творів мистецтва;
- механізми руйнування творів мистецтв, методи їх визначення та боротьби із ними.

уміти:

- здійснювати дослідження творів мистецтва з використанням сучасних методик та приладів;
- проводити оцінювання та використовувати результати техніко-технологічних та спеціальних досліджень за результатами яких розробляти план реставраційних заходів та формувати висновки для мистецтвознавчих експертиз творів мистецтва.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення дисципліни відводиться 120 години/ 4 кредити ECTS, з них 60 годин – самостійної роботи.

Навчальна дисципліна «Експертиза творів мистецтва» складається з 2 модулів, які містять 2 розділи, пов'язані між собою змістовими складовими.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом проведення лекційних та практичних занять. Самостійна робота здобувача спрямована на закріплення практичних умінь і навичок та розширення обсягу лекційних тем. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, формулювання запитань з проблемних питань за темами дисципліни в контексті власної практичної професійної діяльності.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік. Для отримання заліку потрібно успішно пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних і підсумкових, (модульних) перевірок успішності навчання та якості отриманих умінь і навичок.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	А+ 98–100	задовільно	64–74	D
			А 95–97		60–63	E
			А- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	В		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	С				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять слід уникати роботи із програмами і пристроями використання яких не входить у завдання навчального процесу. За необхідності студент має можливість залишити заняття повідомивши про це викладача (окрім заліку).

Вітається формулювання проблемних запитань, самостійний пошук і аналіз інформації з питань професійної діяльності. Під час проведення відеоконференції учасники повинні увімкнути камеру та бути представлені власним прізвищем та ім'ям.

З поважних причин викладач може перенести заняття на інший день за попередньою домовленістю із студентами та адміністрацією навчального закладу.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАННЯ

Питання занять, які пропущені з поважних причин, студент опановує самостійно з можливістю отримати консультаційну допомогу викладача за попередньою домовленістю. Питання занять, які пропущені без поважних причин, студент опановує самостійно. У разі відсутності або запізнення слід попередити викладача телефоном або повідомленням у Telegram чаті до початку заняття.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні заліку тощо). Якщо під час рубіжного контролю або заліку помічено списування, студент втрачає право отримати бали за тему, або на розсуд викладача отримує інший перелік контрольних питань.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

№ з/п	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Контроль	Деталі
1	Розділ 1. Тема 1.1	лекція	Консерваційні та реставраційні матеріали та правила їх застосування. Основні вимоги, які визначають їх застосування	2		

			(інертність по відношенню до матеріалів оригіналу, оборотність, фізико-хімічна близькість до структури авторського матеріалу).			
2		практичне заняття	Властивості сучасних консерваційних і реставраційних матеріалів.	2	опитування	
3	1.2	лекція	Хідожні пігменти, їх класифікація.	2		
4		практичне заняття	Властивості окремих представників основних груп пігментів.	2	опитування	
5	1.3	лекція	Адгезиви, загальна характеристика, класифікація. Природні адгезиви рослинного і тваринного походження.	2		
6		практичне заняття	Властивості природніх адгезивів рослинного і тваринного походження.	2	опитування	
7	1.4	лекція	Неорганічні і синтетичні адгезивні матеріали.	2		
8		практичне заняття	Властивості неорганічних і синтетичних адгезивних матеріалів.	2	опитування	
9	1.5	лекція	Органічні речовини як розчинники в реставраційній практиці. Класифікація, властивості, характеристика окремих речовин і сумішей.	2		
10		практичне заняття	Особливості використання розчинників в роботі реставратора.	2	опитування	
11	Роз	лекція	Деревина як матеріал,	2		

	діл 2 те ма 2.1		її види, властивості			
12		практичне заняття	Визначення видів деревини. Реставрація виробів з деревини.	2	опитування	
13	2.2	лекція	Папір, види паперу, технологія отримання, властивості.	2		
14		практичне заняття	Реставрації виробів з паперу.	2	опитування	
15	2.3	лекція	Тканини види тканин, технологія отримання, властивості.	2		
16		практичне заняття	Реставрації виробів з тканин.	2	опитування	
17	2.4	лекція	Шкіра види шкіри, технологія отримання, властивості.	2		
18		практичне заняття	Реставрації виробів зі шкіри.	2	опитування	
19	2.5	лекція	Скло види скла, технологія отримання, властивості.	2		
20		практичне заняття	Реставрації виробів зі скла	2	опитування	
21	2.6	лекція	Кераміка, її види і технологія виготовлення керамічних виробів.	2		
22		практичне заняття	Реставрація керамічних виробів.	2	опитування	
23	2.7	лекція	Камінь, класифікація і властивості основних видів каменю використовуваних у створенні творів мистецтв.	2		
24		практичне заняття	Реставрація виробів з каменю.	2	опитування	

25	2.8	лекція	Гіпс, способи отримання і властивості.	2		
26		практичне заняття	Реставрація виробів з гіпсу.	2	опитування	
27	2.9	лекція	Метали і сплави, характеристика властивості окремих металів і сплавів	2		
28		практичне заняття	Дослідження властивостей окремих металів і сплавів	2	опитування	
29	2.1 0	лекція	Корозія металів, захист металів від корозії	2		
30		практичне заняття	Особливості реставрації металів і сплавів	2	Підсумкове контрольне опитування	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1.1-1.5	Поточний контроль	0–35
2.1-2.10	Поточний контроль	0–35
3	Підсумковий контроль	0–30
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	4–7	10–21	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час практичних занять (3), виступ на конференції або підготовка статті за темою дослідження (5–8). Максимальна кількість додаткових балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Навчальна література та методичні рекомендації

1. Никитин М.К., Мельникова Е.П. Химия в реставрации, - Л.: Химия, 1990.
2. Реставрация исследование и хранение музейных художественных ценностей: Обзорная информация. – М.: Информкультура, 1980-1987. Вып.1-4.
3. Технология, исследование и хранение произведений станковой и настенной живописи под ред. Гренберга Ю.И. – М.: Изобразительное искусство. 1985.
4. Ведь М.В. Методичні рекомендації на тему: Дослідження мінеральних пігментів живопису методом мікрохімічного аналізу. - Х.: ХДАДМ, 2012. – 36с. 2012..
5. Ковальов Ю.С. Методичні рекомендації на тему: «Реставрація виробів із шкіри» - Х.: ХДАДМ, 2009. – 20 с.
6. Ковальов Ю.С. Методичні рекомендації на тему: «Хімічні матеріали для збереження та реставрації чорних металів». - Х.: ХДАДМ, 2010. – 26с.
7. Титов М.Ф. Техніка і технологія темперного жовткового іконопису: Навчальний посібник. - К.:BONA MENTE – 2005. 96 с.-23іл.
8. Мінжулін О. І.Реставрація творів з металу: Підруч. для студентів вищ. худож. навч. закл. — К.: Спалах, 1998. — с. 232: іл.
9. Андреева Л.Н., Антонян А.С., Барабанова Т.Н. и др.;Реставрация музейной керамики: Методические рекомендации/ Под общ. ред. Л.И.Андреевой. — М.: ВХНРЦ им. академика И.Э.Грабаря, 1999. - 144 с. 71 ил.
10. Реставрація, ремонт, брошурування та опрацювання документів з паперовими носіями : метод. рекомендації / Укрдержархів, УНДІАСД; уклад.: О.П. Володіна, М.В. Горбатюк, А.Ю. Слизький – К., 2012. – 44 с.
11. Практикум по технологии бумаги: Учебное пособие / А.В. Гурьев. Я.В. Казаков, В.И. Комаров, В.В. Хованский; Под ред. проф. В.И. Комарова,- Архангельск: Изд-во АГТУ, 2001 - 112 с.
12. Антонян А.С. Реставрация скульптуры из камня: Методические указания. М.: СканРус, 2006. – 100 с.